

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

Философия және саясаттану факультеті

ПСИХОЛОГИЯ

Айдосова Жанерке Кошқаровна

психология магистрі,

аға оқытушы

11-модуль.

**Тұлғалық дамудағы
коммуникацияның психологиялық
ерекшеліктері.**

11-дәріс.

**Тұлғаның коммуникативті
дағдылары және коммуникация
моделдері.**

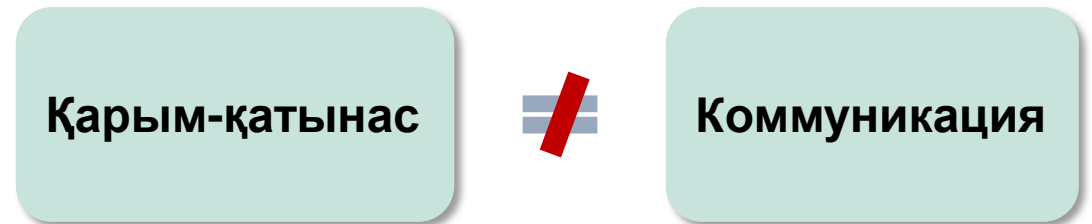
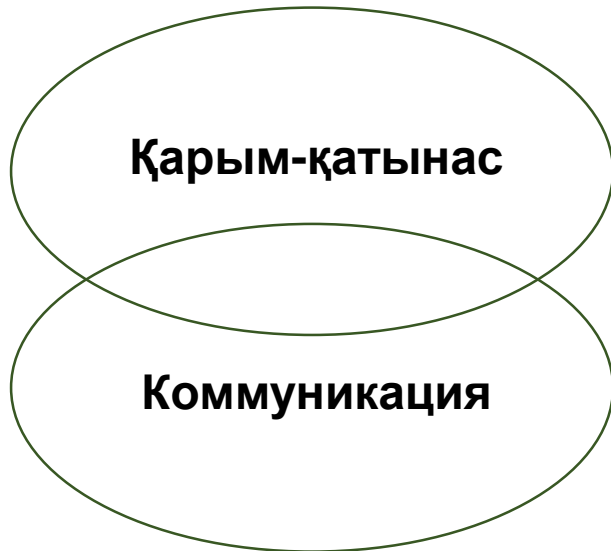
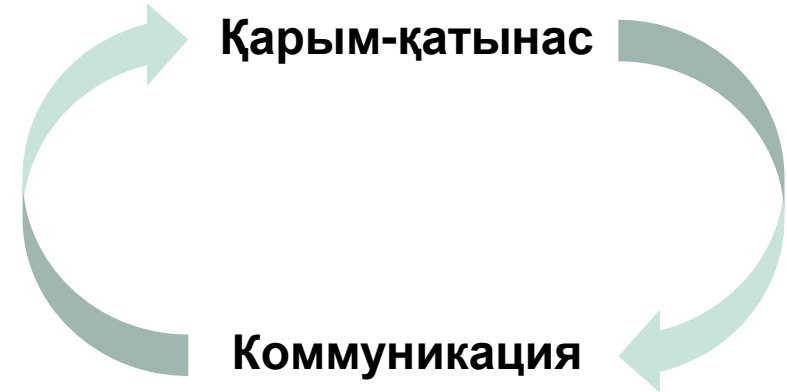
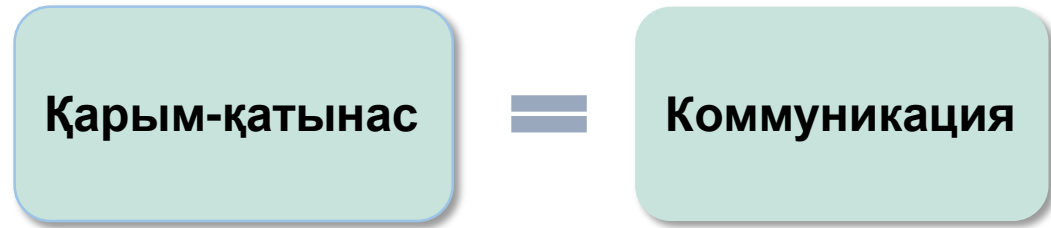
Дәрістің жоспары

1. Қарым-қатынас және коммуникация ұғымдарының арақатынасын талқылау арқылы тұлғаның рухани даму негіздерін қалыптастыру.
2. Тұлға құрылымындағы коммуникация моделдерін негіздеп, коммуникациядағы мінез-құлық типтерін көрсету арқылы рухани дамуды жетілдіру.
3. Коммуникация дағдылары мен моделдері негізінде, тұлғалық дамуға әсер ететін психотехнологияларды үйрену, тәжірибелер жинақтау.

Дәрістің мақсаты

Басқару субъектілері мен объектілерінің арасында тиімді ақпараттар алмасуды қамтамасыз ету негізінде **танымдық**, **әлеуметтік** және **эмоциялық** ақпараттар алмасу процесінде жағымды тұлғааралық қатынастарды қалыптастыру.

Терминге кіріспе

ҚАРЫМ-ҚАТЫНАС

Қарым-қатынас – адамдардың арасындағы өзара әрекет.

Қарым-қатынас нәтижесінде тұлғааралық қатынас қалыптасады.

Қарым-қатынас ойлардың, сезімдердің, бастан өткен әсерленулердің алмасуларын ұйғарады.

Қарым-қатынас процесі ол тұлғааралық процесс.

Ақпараттарды беру мен алмастыру процестері

КОММУНИКАЦИЯ

Коммуникация – қоғамдағы ақпараттық алмасулар.

Коммуникация – әлеуметтік процесс.

Коммуникация – адамдардың көзқарастарында өзгерістерге қол жеткізетін құрал.

Әлеуметтік байланыстарды орнатуға әкелетін әлеуметтік процесс.

freepng.ru

КОММУНИКАЦИЯ МАҚСАТЫ

Адамдардың бір-бірімен тиімді ақпараттарды алмасуын қамтамасыз ету.

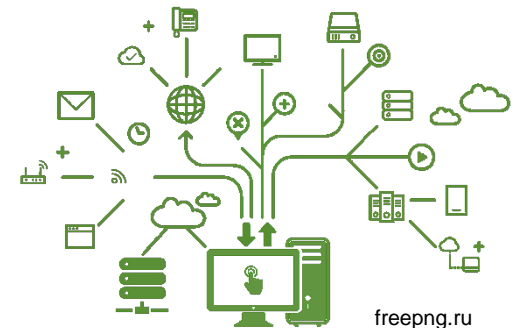
Тұлғааралық қатынастарды жетілдіру.

Ақпараттық ағындарды реттеу және оңтайландыру.

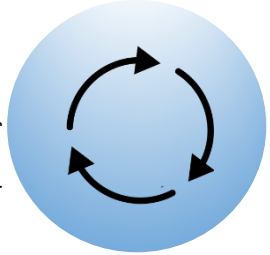

Ақпараттық каналдар жасау, оның мақсаты – топтардың және жеке бір адамдардың арасында ақпараттарды алмасу.

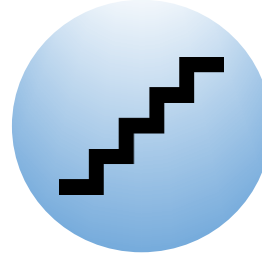

Коммуникация түрлері

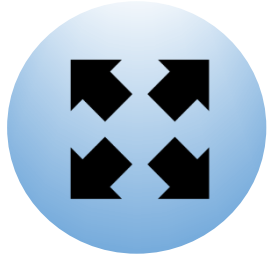
pixabay.com

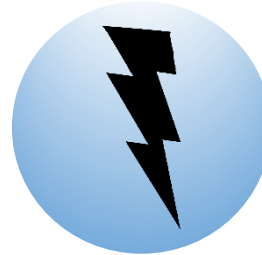
Ішкі коммуникация

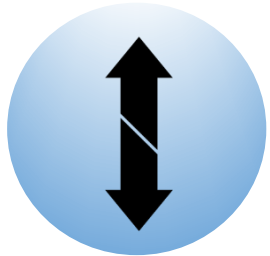
Формалды коммуникация

Сыртқы коммуникация

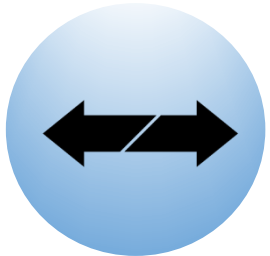
Формалды емес коммуникация

Тік коммуникация

Вербалды коммуникация

Көлденең коммуникация

Вербалды емес коммуникация

Коммуникацияның функциялары

Эмотивті

Конативті

Референтивті

Поэтикалық

Фатикалы

Метатілдік

Вербалды емес коммуникация белгілері

pixabay.com

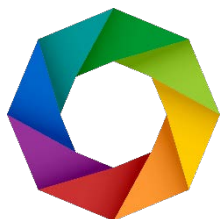
Мимика, ым-шаралар

Экстра және паралингвистика

Окулистика

Сенсорика

Кинесика

Такесика

Проксемика

Хронемика

Коммуникациядағы кедергілер

1

Логикалық кедергі

2

Стилистикалық кедергі

3

Семантикалық (мағыналық) кедергі

4

Фонетикалық кедергі

Коммуникацияның құрылымдық моделдері: **Аристотельдің моделі**

Сөз

Не айтылады және
соның мазмұны.

Сөз кімге арналады?

Айтушыдан тыңдаушы
дана болсын.

Коммуникацияның құрылымдық моделдері: Лассуэлл моделі

Кім?

- – Коммуникатор.

Нені хабарлайды?

- – Хабарламаны.

Қандай канал бойынша?

- – Коммуникация құралдарымен.

Кімге?

- – Адресатқа.

Нәтижесі қандай болу керек?

- – Тиімділік.

Тілге қатысты тұлға типтері

Конфликтілі агрессор.

Конфликтілі манипулятор.

Белсенді эгоцентрик.

Енжар эгоцентрик.

Кооперативті конформист.

Кооперативті белсендіргіш.

Максимум ақпарат

Нәтиже

Минимум уақыт

pixabay.com

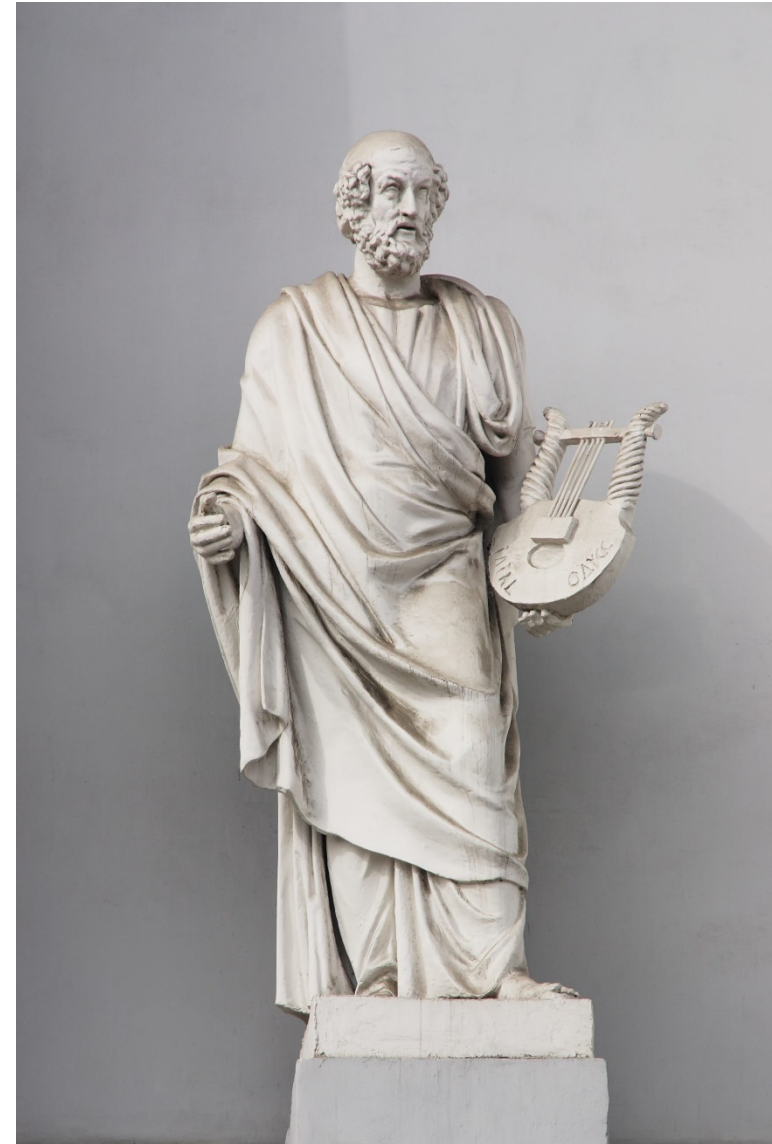
Сөз сөйлеу кезінде қандай нәрселерге көңіл бөлу керек?

1. Жұрт алдында сөйлерде қорқыныштарды жеңу үшін тыныс алу гимнастикаларын жасау, зейінді негізгі нәрсеге шоғырландыру.
2. Кездесетін аудиторияны дұрыс бағалай білу.
3. Мақсатыңызды дұрыс тұжырымдау (мысалы, эмоция және ақыл-ой шкаласында).
4. Әсер ете білу (сөз – 7%, дауыс – 38%, ымдар, мимикалар – 55% әсер ететінін білу, ескеру).
5. Ораторлық тәсілдерді қолдану.
6. Міндетті рефлексия (15-20 рет тәжірибені қайталау).

«Қалай сөйлейсің, солай жауап аласың».

Гомер

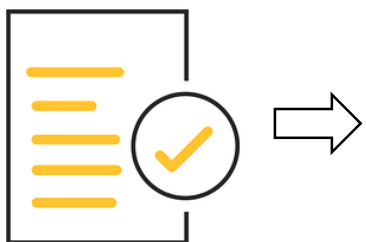
ежелгі Грекияның эпикалық ақыны

Қорытынды

Қарым-қатынас және коммуникация ұғымдары өзара байланысқан, әрі айырмашылықтары бар екі түрлі процесс.

Коммуникацияның моделдеріндегі ең маңызды психологиялық фактор: жіберілген хабарламаның жетуі және қабылдануы.

Коммуникативті дағдылар байланысқа жеңіл түсуге және позитивті коммуникацияға негіз болады.

Пайдаланған әдебиеттер

Негізгі:

1. Борисова Е.А. Эффективные коммуникации в бизнесе. – Изд-во: Питер, 2005.
2. Кашкин В.В. Основы теории коммуникации: краткий курс. – Изд-во: АСТ, 2007 г.
3. Мальханова И.А. Коммуникативный тренинг. – М., 2006. – С.122-149.
4. Моница Г.Б., Лютова-Робертс Е.К. Коммуникативный тренинг (педагоги, психологи, родители). – СПб: Речь, 2010 г.
5. Павлов И.В. Общение с ребенком: тренинг взаимодействия. – СПб., 2008.

Пайдаланған интернет-ресурстар

freepng.ru; pixabay.com; iliadthemusical.com.